

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Franz Kafka, *Preobražaj*

Polazno pitanje

Na koji način posao i obiteljska očekivanja oblikuju Gregorov život?

Polazni tekst

„Gregore”, reče sad otac iz susjedne sobe slijeva, „došao je gospodin prokurist i raspituje se zašto nisi otišao ranim vlakom. Mi ne znamo što bismo mu rekli. Uostalom, on želi i razgovarati s tobom osobno. Dakle, molim, otvori vrata. Bit će tako dobrotiv da te ispriča zbog nereda u sobi.” „Dobro jutro, gospodine Samsa”, vikne prokurist ljubazno u međuvremenu. „Nije mu dobro”, reče majka prokuristu, još dok je otac govorio na vratima, „nije mu dobro, vjerujte mi, gospodine prokuristu. Kako bi inače Gregor propustio vlak! Mladiću je samo posao na umu. Gotovo se ljutim što nikada na večer ne izlazi; sada je bio osam dana u gradu, ali svake je večeri bio kod kuće. Sjedi tu s nama za stolom i šutke čita novine ili proučava redove vožnji. Za njega je već razonoda kada se zabavlja rezbarenjem. Tako je, na primjer, u dvije-tri večeri izrezbario mali okvir; začudit ćete se kako je lijep; visi unutra u sobi; smjesta ćete ga vidjeti čim Gregor otvori. Ja sam zapravo sretna što ste ovdje, gospodine prokuristu; mi sami ne bismo naveli Gregora da otvori vrata, tako je tvrdoglav; i zacijelo mu nije dobro, iako je to jutros zanijekao.” „Odmah dolazim”, reče Gregor polako i oprezno i ne pomakne se da ne propusti ni riječ od razgovora. „Drukčije, milostiva gospođo, to uopće ne bih mogao objasniti”, reče prokurist, „nadajmo se da nije ništa ozbiljno. Premda moram s druge strane također reći, da bismo mi poslovni ljudi – nažalost ili nasreću, kako hoćete – često morali neznatne smetnje naprosto prevladati zbog poslovnih obzira.” „Dakle, smije li gospodin prokurist već do tebe?” upita nestrpljivi otac i ponovno zakuca na vrata. „Ne može”, reče Gregor. U susjednoj sobi slijeva zavlada mučna tišina, u susjednoj sobi zdesna sestra počne jecati.

(...)

„Gospodine Samsa!” uzvikne prokurist povišenim glasom. „Što se događa? Zabarikadirali ste se u svojoj sobi, odgovorite barem s da i ne, opterećujete svoje roditelje teškim, nepotrebnim brigama i zanemarujete – a to primjećujem usput – svoje radne obveze na zapravo nečuven način. Govorim ovdje u ime vaših roditelja i vašeg šefa i molim vas sasvim ozbiljno da to trenutačno, čestito razjasnite. Čudim se, čudim se. Mislio sam da vas znam kao mirnog, razumnog čovjeka, a sada kao da ste odjednom počeli paradirati s čudnovatim hirovima. Šef mi je, doduše, rano jutros natuknuo čime bi se mogao objasniti vaš propust – tiče se inkasa¹ koji vam je nedavno povjeren – ali, evo, uistinu na časnu riječ, to objašnjenje neće biti pravo. Ali vidim sada vašu nepojmljivu tvrdokornost i potpuno sam izgubio volju da se i najmanje založim za vas. A položaj vam nipošto nije najčvršći. Imao sam spočetka namjeru reći vam sve to u četiri oka, ali budući da ovdje nepotrebno trošite moje vrijeme, ne znam zašto da to ne saznaju i vaši roditelji. Vaš rad, dakle, u posljednje vrijeme nimalo ne zadovoljava; doduše, ovo nije pogodno doba za osobite poslove, to priznajemo; ali, gospodine Samsa, ne smije uopće postojati doba kad se poslovi ne bi sklapali.”

„Ali, gospodine prokuristu!” uzvikne Gregor izvan sebe i zaboravi u uzbuđenju sve ostalo. „Smjesta, isti čas ću otvoriti. Neznatna nelagoda, napadaj vrtoglavice spriječili su me da ustanem.

¹ inkaso – naplaćivanje novčanih potraživanja

Hrvatski jezik

Školski esej

Još uvijek sam u krevetu. Ali sada sam ponovno svjež. Upravo izlazim iz kreveta. Samo još časak strpljenja! Ne ide još tako dobro kako sam mislio. Ali već mi je bolje. Kako to samo spopadne čovjeka! Još mi je sinoć bilo sasvim dobro, moji roditelji znaju, ili točnije, ja sam već sinoć nešto naslutio. Moglo se to vidjeti na meni. Zašto se samo nisam javio u trgovini! Ali čovjek uvijek misli da će prevladati bolest, a da ne ostane kod kuće. Gospodine prokuristu! Štedite moje roditelje! Tà nema razloga za sve te prigovore koje mi sada upućujete; a dosad mi nitko nije rekao ni riječi o tome. Vi vjerojatno niste pročitali posljednje narudžbe koje sam poslao. Uostalom, otputovat ću još vlakom u osam sati, okrijepilo me tih nekoliko sati mira. Ne zadržavajte se, gospodine prokuristu; začas sam u trgovini i budite tako dobrostivi da to prenesete i preporučite me gospodinu šefu!"

Smjernice

- U uvodu:
  - ukratko predstavite autora i djelo
  - u jednoj rečenici ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
  - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
  - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznoga teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
  - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.
- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.